

Sprawozdanie z XVIII Zjazdu Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych w Krakowie

(Kraków, 19–21 września 2017 r.)

Scribite et docete istud canticum — pod takim hasłem odbył się doroczny Zjazd Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych. Był on już osiemnastym w historii tego Stowarzyszenia. W tym roku miał wyjątkową lokalizację: Wyższe Seminarium Duchowne Archidiecezji Krakowskiej, które jest i zawsze pozostanie świadkiem dojrzewania do kapłaństwa św. Jana Pawła II. Świadomość tego faktu była dla wszystkich uczestników zjazdu bardzo żywa i poruszająca. Szczególnym dla tegorocznego Zjazdu okazało się nie tylko miejsce, ale także czas, 2017 r. jest bowiem bogaty w różne znaczące rocznice związane z muzyką kościelną. W Kościele powszechnym z pewnością należy do nich 50-lecie ogłoszenia instrukcji *Musicam sacram*, zaś w Polsce 100-lecie założenia organistowskiej szkoły salezjańskiej w Przemyślu. To właśnie ta znamienita rocznica stała się inspiracją do zaprogramowania tematyki sesji naukowej podczas XVIII Zjazdu SPMK. Ponadto tegoroczny Zjazd był jednocześnie Walnym Zgromadzeniem Wyborczym — obecnemu Zarządowi SPMK dobiegła końca czteroletnia kadencja.

Do Krakowa przyjechało ok. 60 członków SPMK. Wśród przybyłych gości był ks. bp Piotr Greger, przewodniczący Podkomisji ds. Muzyki Kościelnej KEP, oraz Gizela Maria Skop, która w tym roku została laureatką Medalu SPMK *Per musicam ad fidem*.

Wtorkowe obrady rozpoczęliśmy modlitwą i odśpiewaniem hymnu *Veni, Creator Spiritus*. Już na początku, w imieniu gospodarzy krakowskiego zjazdu, wszystkich obecnych powitał ks. prof. dr. hab. Janusz Mastalski — rektor krakowskiego seminarium, Prorektor Uniwersytetu Papieskiego. Słowa serdecznego powitania skierował następnie do wszystkich obecnych ks. dr. hab. prof. UO Grzegorz Poźniak — Prezes SPMK. Swoim wspomnieniem i modlitwą ogarnął on także muzyków, którzy w minionym roku odeszli od nas do Pana. A byli to: śp. o. prof. Józef Ścibor, prof. Andrzej Nikodemowicz, ks. Piotr Podolak, ks. Jacek Kochański SDB oraz Marian Machura.

Po wspólnej modlitwie ks. Prezes odczytał uczestnikom Zjazdu list z pozdrowieniami od nieobecnego ks. prof. Ireneusza Pawlaka — założyciela i Honorowego Przewodniczącego SPMK. Następnie zwrócił się ze słowami podziękowania do organizatorów XVIII Zjazdu: ks. prof. Roberta Tyrały i prof. Wiesława Delimata. Po przekazaniu przez organizatorów informacji porządkowych ks. Prezes przystąpił do przedstawienia członkom SPMK sprawozdania z czteroletniej działalności ustępującego Zarządu, który pracował pod jego przewodnictwem. W ciągu tego czasu dzięki staraniom Zarządu, Stowarzyszeniu Polskich Muzyków Kościelnych Episkopat Polski

nadał osobowość prawną kanoniczną. Ponadto uruchomiono w SPMK stronę internetową, sekretariat elektroniczny, przekształcono biuletyn SPMK w punktowane czasopismo naukowe „Musica Ecclesiastica. Rocznik Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych”, które zostało wpisane na listę „B” czasopism punktowanych MNiSW. Powołano także Kapitułę Medalu *Per musicam ad fidem* dedykowanego zasłużonym muzykom kościelnym oraz objęto patronatem wiele koncertów, festiwalu i innych wydarzeń z kręgu muzyki sakralnej.

Następnie, jak co roku pierwszego dnia Zjazdu, jego uczestnicy mieli możliwość zaprezentowania publikacji książkowych lub płytowych oraz poinformowania o planowanych przedsięwzięciach na polu muzyki kościelnej. Mogli także przedstawiać wolne wnioski. Wśród nich ks. bp Piotr Greger uwrażliwił muzyków kościelnych, aby przy druku *Roty Katolików Polskich* umieszczać nazwisko autora jej słów. Często uznaje się go za nieznanego, a jest nim o. Aleksander Piotrowski CSsR.

W przerwie pierwszego dnia zjazdu, po uzyskaniu pozytywnych opinii Komisji Kwalifikacyjnej, Zarząd SPMK przyjął do Stowarzyszenia czterech nowych członków, stąd od bieżącego roku SPMK liczy 160 osób.

Wtorkowy wieczór krakowskiego Zjazdu zwieńczyła uroczysta Eucharystia, sprawowana w katedrze wawelskiej, której, pod nieobecność abp. Marka Jędraszewskiego, przewodniczył ks. bp P. Greger. Podczas jej sprawowania dokonał on uroczystego wręczenia IV już medalu Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych *Per musicam ad fidem* Gizeli Marii Skop. Wszyscy zebrani wysłuchali uzasadnienia Kapituły medalu, która napisała m.in.: „Zasługi Pani Gizeli SKOP na polu muzyki kościelnej w Polsce są godne podkreślenia i wyróżnienia. Szczególnie cenne jest jej wieloletnie, niezwykle aktywne zaangażowanie się w liturgiczno-muzyczny wymiar Ruchu Światło–Życie. Ruch ten zainicjowany przez Sługę Bożego ks. Franciszka Blachnickiego wywarł niezwykle cenny wpływ na kształtowanie religijnej świadomości młodych ludzi w duchu soborowej odnowy życia liturgicznego. Tyśiące dzieci i młodzieży uczestniczyło w tych duchowych przedsięwzięciach, przeżywając swoje osobiste relacje z Panem Bogiem przez świadomy i czynny udział w liturgii. Ważnym elementem działań Ruchu Światło–Życie była troska o należyty stan śpiewu liturgicznego, zarówno w wymiarze teologicznym, jak i artystycznym. Cenną pomocą w tych działaniach był śpiewnik *Exsultate Deo*, którego pomysłodawczynią i autorką była Pani Gizela Skop”

Członkowie Kapituły podkreślili także jej aktywność w zakresie promocji muzyki organowej i śpiewu liturgicznego w okresie posoborowej odnowy. Przez szereg lat pełniła funkcję organistki w kościele akademickim KUL i prowadziła klasę organów w Instytucie Muzykologii Kościelnej tej uczelni. Jej wielostronna działalność na tym polu była składnikiem żywej kultury muzycznej polskiego Kościoła. Jeden z członków Kapituły medalu w swojej opinii napisał słowa, które niezwykle

trafnie charakteryzują duchową sylwetkę Czcigodnej Laureatki: „Pamiętam ją jako osobę pełną chrześcijańskiej pokory i żywego świadka wiary”

Laureatka przyjęła tę decyzję z nieukrywanym wzruszeniem, a wszyscy zebrani nagrodzili ją gromkimi brawami, wyrażając tym samym wielkie uznanie dla „muzycznego dzieła jej życia”

Podczas Mszy św. na Wawelu śpiewał Chór Archidiecezjalnej Szkoły Muzycznej im. ks. kard. F. Macharskiego w Krakowie pod dyr. Wiesława Delimata oraz schola gregoriańska *Flores Rosarum*, którą poprowadziła s. Susi Ferfoggia.

Po Mszy św. wszyscy udali się na krótką modlitwę Koronką do Bożego Miłosierdzia do krypty, w której spoczywa Para Prezydencka: Lech i Maria Kaczyńscy.

Pierwszy dzień spotkania zakończyła wspólna kolacja w refektarzu krakowskiego seminarium.

Drugi dzień rozpoczęła celebracja Jutrzni w kaplicy seminarijnej. Przewodniczył jej i wygłosił homilię Asystent Kościelny SPMK ks. dr Joachim Waloszek.

Następnie rozpoczęło się Walne Zgromadzenie Wyborcze. Podczas tajnych głosowań dokonano wyboru Prezesa i Zarządu SPMK na lata 2017–2021. Nowym Prezesem SPMK został ks. dr Lucjan Dyka, zaś członkami Zarządu: ks. dr Mariusz Białkowski (Wiceprezes), s. Monika Dolores Nowak (sekretarz), ks. mgr lic. Grzegorz Kopytowski (skarbnik), Józef Chudalla, ks. dr hab. Stanisław Garnczarski, prof. dr hab. Czesław Grajewski, ks. dr Wiesław Hudek. Mandat na członków Komisji Rewizyjnej SPMK otrzymali: prof. dr hab. Marta Kierska-Witczak, dr Mariola Brzoska oraz ks. dr Franciszek Koenig. W skład Komisji Kwalifikacyjnej weszli: ks. prof. dr hab. Andrzej Filaber, prof. dr hab. Remigiusz Pośpiech oraz ks. prof. dr hab. Antoni Reginek. Pracowity czas wyborów i głosowań zakończył się celebracją Liturgii godzin (Modlitwy południowej) oraz wspólnym obiadem.

Popołudniową część Zjazdu zainicjowała sesja naukowa, którą poprowadził ks. dr hab. Stanisław Garnczarski. Była ona poświęcona działalności Salezjańskiej Szkoły Organistowskiej w Przemyślu, która w tym roku obchodzi jubileusz 100-lecia istnienia. Jako pierwszy wystąpił ks. dr hab. Kazimierz Dąbrowski SDB z wykładem: *Kontynuacja idei i celów Salezjańskiej Szkoły Organistowskiej w Przemyślu w Salezjańskich Szkołach Muzycznych w Lutomierniku*. Po nim wykład pt.: *Wychowawcy i pedagodzy Salezjańskiej Szkoły Organistowskiej w Przemyślu* wygłosił prof. dr hab. Jerzy Kurcz. Sesję naukową zamknęło wystąpienie dr. Mieczysława Tulei na temat: *Działalność wychowanków Salezjańskiej Szkoły Organistowskiej w Przemyślu*.

Po tej intelektualnej strawie wszyscy uczestnicy Zjazdu udali się do Sanktuarium Jana Pawła II, aby tam pod przewodnictwem ks. bp. Stefana Cichego, wieloletniego Przewodniczącego Podkomisji KEP ds. Muzyki Kościelnej, a wcześniej Przewodniczącego Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Episkopatu Polski, sprawować uroczystą Eucharystię. Podczas niej śpiewał i modlił się

chór *Psalmodia* Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie pod dyr. Włodzimierza Siedlika. Za organami zasiadł dr Krzysztof Michałek. Ks. bp S. Cichy wygłosił homilię, w której jeszcze raz przypomniał muzykom kościelnym o istocie ich powołania i misji we wspólnocie Kościoła. Po Mszy św., wraz z obecnymi w sanktuarium pielgrzymami, uczestnicy Zjazdu wysłuchali wspaniałego koncertu przygotowanego przez Akademię Muzyczną w Krakowie oraz Międzyuczelniany Instytut Muzyki Kościelnej, Katedrę Muzyki Religijnej z okazji 25-lecia Polskiej Federacji *Pueri Cantores*. Słowo wstępne wygłosił Honorowy Prezydent Polskiej Federacji *Pueri Cantores*, ks. prof. dr hab. Andrzej Zajac.

Koncert był skonstruowany z czterech paralelnych części. W każdej z nich zabrzmiały: jedna z gregoriańskich antyfon Maryjnych, po niej jej wielogłosowe opracowanie wybranego kompozytora, po czym słuchacze mogli usłyszeć improwizację organową na temat prezentowanej antyfony. Oprócz chóru *Psalmodia*, wykonawcami koncertu byli następujący organiści: Mateusz Peciak, Marek Pawełek, Krzysztof Michałek oraz Dawid Rzepka.

Drugi dzień Zjazdu został zakończony wspólną kolacją w gościnnych progach krakowskiego seminarium.

Trzeci dzień XVIII Zjazdu zainicjowano modlitwą Jutrznii i Mszą św. sprawowaną w kaplicy WAsD w Krakowie. Głównym celebrazem tej liturgii był ks. kard. Stanisław Dziwisz, który w swojej homilii zwrócił się do obecnych muzyków kościelnych z wielkim ciepłem i szacunkiem wobec pełnionej przez nich misji.

Po Eucharystii i wspólnym śniadaniu został otwarty panel dyskusyjny, podczas którego była sposobność do wymiany poglądów na temat stanu edukacji muzyków kościelnych oraz sposobów podnoszenia poziomu muzyki kościelnej w Polsce. Po krótkim wprowadzeniu ks. dr. Lucjana Dyki, ukazującym zachętę do wieloaspektowej edukacji muzycznej w dokumentach Kościoła XX w., dr Piotr Karwowski wygłosił referat pt.: *Współczesne metody edukacji muzyka kościelnego oraz ich rezonans w życiu duszpasterskim*. Był on bezpośrednią inspiracją do niezwykle ożywionej dyskusji na zaproponowany temat. Spotkanie zamknęły przemówienie ustępującego Prezesa SPMK, ks. dr. hab. Grzegorza Poźniaka, oraz nowo wybranego Prezesa — ks. dr. Lucjana Dyki. Obaj jeszcze raz gorąco podziękowali organizatorom i uczestnikom tegorocznego Zjazdu SPMK. Jednocześnie ks. L. Dyka zapowiedział miejsce i datę kolejnego, XIX Zjazdu SPMK, na który wszystkich gorąco zaprosił. Odbędzie się on w Paradyżu, 18–20 września 2018 r.

XVIII Zjazd Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych został zakończony. Przejdzie on do historii przede wszystkim jako zjazd wyborczy, ale nie tylko. Wszystkim z pewnością pozostanie w pamięci atmosfera miejsc, w których mogliśmy przebywać i celebrować liturgie. A były to miejsca głęboko związane z historią naszego narodu i Kościoła, z historią jakże nam odległą, ale i tą nam bliską, pamiętającą jeszcze św. Jana Pawła II czy św. Faustynę Kowalską. Z pewnością jeszcze

długo będą w nas rezonować pięknie przygotowane i sprawowane liturgie, do czego przyczynili się organizatorzy, ale także mgr Brygida Tomala, kantor SPMK. Serdecznie dziękujemy organizatorom i gospodarzom tegorocznego zjazdu w Krakowie za ich gościnne serca, zaś krakowskim muzykom za przygotowanie nam tak „obfitej muzycznej uczy” podczas tych dni.

S. Monika Dolores Nowak PDDM
Sekretarz SPMK